proceso Nr. 2-69-3-18899-2019

sprendimo kategorijos: 3.5.3; 3.5.26

(S)

imgl

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. kovo 24 d.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės, Alės Bukavinienės (pranešėja) ir Dalios Vasarienės (kolegijos pirmininkė),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjo N. P. kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 2 d. nutarties, kuria panaikinta Alytaus apylinkės teismo 2020 m. balandžio 8 d. nutartis tenkinti pareiškėjo skundą dėl antstolio patvarkymo panaikinimo bei įpareigojimo atlikti veiksmus . peržiūrėjimo

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

- 1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl proceso teisės normų, reglamentuojančių asmens suinteresuotumą vykdomojoje byloje ir tokio asmens teisę gauti informaciją apie vykdymo eigą, aiškinimo ir taikymo.
- Pareiškėjas N. P. teismui pateikė skundą dėl antstolės S. Vaicekauskienės veiksmų, prašydamas: 1) panaikinti antstolės S. Vaicekauskienės 2019 m. lapkričio 8 d. patvarkymą Nr. S-11155638 "Dėl skundo dėl antstolės S. Vaicekauskienės atsakymo paraikinimo ir ipareigojimo atlikti vieknusė; 2) paraikini nurojos antstolės 2019 m. spalio 9 d. elektroniniame laške iformintą atsisakymą pateikit pareiškėjo advokatei informaciją bei dokumentų kopijas apie vykdomosios bylos, užvestos pagal šieškotojos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau – ir Inspekcija) kreipimąsi dėl Kauno rajono apylinkės teismo 2012 m. spalio 19 d. sprendimo civilinėje byloje Nr. 2-208-660/2012, patikslinto 2018 m. vasario 21 d. Kauno apygardos teismo nutartimi civilinėje byloje Nr. 2-2-259/2018, priverstinio vykdymo eigą; 3) įpareigoti antstolę S. Vaicekauskienę per tris darbo dienas nuo teismo sprendimo įsteisėjimo dienos pateikti pareiškėjo advokatei informaciją bei dokumentų kopijas apie vykdomosios bylos, užvestos pagal šieškotojos Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos kreipimąsi dėl Kauno apygardos teismo 2012 m. spalio 19 d. sprendimo civilinėje byloje Nr. 2-208-660/2012, patikslinto 2018 m. vasario 21 d. Kauno apygardos teismo nutartimi civilinėje byloje Nr. 2-208-660/2012, priestinio vykdymo eigą.
 - II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė
- 3. Alytaus apylinkės teismas 2020 m. balandžio 8 d. nutartimi pareiškėjo skundą tenkino.
- 4. Pirmosios instancijos teismas nustatė:
 - 2012 m. spalio 19 d. Kauno rajono apylinkės teismas, 2018 m. vasario 21 d. Kauno apygardos teismas apeliacine tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal ieškovės Kauno apygardos prokuratūros ir Inspekcijos ieškinį atsakovams I. P., T. P., Kauno rajono savivaklybės administracijai su trečiaisiais asmenimis, vieras kurių buvo pareiškėjas N. P., dėl administracinių aktų pripažinimo negaliojančiais ir savavališkai pastatytų statinių nugriovimo. Teismai tenkino dalį ieškinio ir pripažino negaliojančionis Kauno apiono savivaklybės Urbanistikos skyriaus vedėjo F. J. 2005 m. sausio 26 d. ir 2005 m. liepos 16 d. suderintas I. P. ir T. P. gyvenamojo namo, esančio (duomemys neskelbtimi), techninio projekto korektūras; pripažino negaliojančia 2006 m. kovo 23 d. Kauno apskrities viršininko administracijos Teritorijų planavimo ir statybos valstybinėjes priežiūros skyriaus Kauno rajono vyriausiosios specialistės pažymą Nr. NS-83 apie nebaigią statyti 1. P. ir T. P. gyvenamoji namą, pripažino negaliojančiu 2008 m. vasario 12 d. statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktą, ipareigojo I. P. ir T. P. per ir T. P. per tris mėnesius nuo sprendimo siteisėjimo dienos savo lėšomis nagriauti savavališkai pastatytą 1,30 m. aukščio ir 28,40 m. ligo tvorą su pamatais, kurie pastatyti valstybinėje žemėje į šiaurę nuo jų žemės sklypo ribos, ir sutvarkyti statybinėje žemėje į šiaurę nuo jų žemės sklypo ribos, ir sutvarkyti statybinėje žemėje į šiaurę nuo jų žemės sklypo ribos, ir sutvarkyti statybinėje žemėje į siaurę nuo jų žemės sklypo ribos, ir sutvarkyti statybinėje žemėje į šiaurę nuo jų žemės sklypo ribos, ir sutvarkyti statybinėje žemėje į siaurę nuo jų žemės sklypo ribos, ir sutvarkyti statybinėje žemėje ja kaurę ir į vakarus nuo žemės sklypo ribos, pareigojo I. P. ir T. P. per teis mėnėsus nuo sprendimo siteisėjimo dienos savo kelonia sinklit hrspekcijas sakymu Nr. ĮS-514 patvirinto 1. P. ir T. P. sklypo detaliojo plano sprendinius arba pagal naujai parengtą teritorijų planavimo dokumentą, gauti statybą leidžiantį dokumentą ir pertvarkyti
 - 2019 m. spalio 8 d. prašymu pareiškėjo atstovė advokatė pateikė prašymą antstolei S. Vaicekauskienei, prašydama pateikti informaciją apie vykdomojoje byloje atliktus veiksmus ir šią informaciją patvirtinančių dokumentų kopijas.
 - 2019 m. spalio 9 d. elektroniniu laišku antstolės padėjėja, veikdama antstolės S. Vaicekauskienės vardu, atsakė, kad informacija apie vykdomosios bylos eigą pateikiama tik vykdomosios bylos proceso šalims, o šiuo atveju pareiškėjas nėra vykdomosios bylos proceso šalis, todėl informaciją pateikti atsisakė
 - Iš vykdomosios bylos Nr. 0114/19/01148 matyti, kad ji užvesta 2019 m. rugpjūčio 6 d. patvarkymu priemus vykdyti Inspekcijos pateiktą vykdomąjį dokumentą Kauno apylinkės teismo 2019 m. liepos 16 d. šiduotą vykdomąji rastą civilinėje byloje Nr. 2-208-660/2019 dėl pareigojimų atsakovama I. P. ir T. P. per šešis mėnesius nuo sprendimo įsiteisėjimo dienos parengti namo techninį projektą pagal 2004 m. gegužės 5 d. Kauno rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. ĮS-514 patvirtinto I. P. ir T. P. sklypo detaliojo plano sprendinius arba pagal naujai parengtą teritorijų planavimo dokumentą; gauti statybą leidžiantį dokumentą bei
 - 4.5. 2019 m. spalio 29 d. pareiškėjas pateikė skundą Kauno apylinkės teismui per antstolę S. Vaicekauskienę dėl antstolės atsisakymo suteikti informaciją, prašė jį panaikinti ir antstolę įpareigoti reikalaujamą medžiagą pateikti.
 - 2019 m. lapkričio 8 d. patvarkymu antstolė atsisakė šį skundą priimti ir grąžino jį pateikusiam asmeniui. 4.6.
- Teismas, vertindamas pareiškėjo suinteresuotumą byloje, nurodė, kad pareiškėjas dalyvavo civilinėje byloje, kurios sprendimas vykdomas, kaip trečiasis asmuo. Iš Kauno apygardos teismo 2018 m. vasario 21 d. nutarties civilinėje byloje Nr. 2A-22-259/2018 (toliau Nutartis) matyti, kad pareiškėjo materialinis suinteresuotumas pasireiškė tuo, kad T. P. ir I. P. (šiuo metu A.) gyvenamojo namo konstrukcijos, tvora, betoninis tvoros pamatas ir vartai yra užemę dalį valstybinės žemės ir tokiu būdu yra uživėrę privažavimą, be kita ko, ir prie N. P. žemės sklypo, Faktinių aplinkybių konstatavimo protokolas patvirtina, kad kelias pasibaigia T. P. ir I. P. priklausančiame žemės sklype, jis užvertas įrengta tvora su vartasi, pro atidarytus vartus automobilis pravažiuoti negali, nes trukdo gyvenamojo namo kolonos (Nutarties 36, 37 punktai). Nutartyje taip pat konstatuota, kad namo stoginė su kolonomis yra gyvenamojo namo dalas, kadangį ji yra bendra su viso gyvenamojo namo kolonos turities vartus iuri būti pertvarkytas atitraukiamt, todėl nustatytas piareigojimas dėl gyvenamojo namo techninio projekto parengimo, statybą kirdziančio dokumento gavimo ir statinio pertvarkymo (Nutarties 43). Kadangi Nutarties dalis dėl gyvenamojo namo per teismo nustatytą terminą nebuvo įvykdyta, pareiškėjas negali pabaigti įrengti privažavimo prie savo žemės klypo
- Teismas nusprendė, kad pareiškėjas yra suinteresuotas asmuo vykdymo procese Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau ir CPK) 633 straipsnio 2 dalies prasme ir suinteresuotumas siejamas ne su atskirais vykdymo veiksmais, o visu vykdymo procesu. Teismas nurodė, kad procese dalyvaujantiems asmenims, kurie tiesiogai suinteresuoti tam tikru rezultatu, įstatymas suteikia daugiau teisių (specialių, skirtų tik jiems), kurios užtikrina jų materialiosios teisės įgyvendinimą. Visiems kritenis procese dalyvaujantiems ir tiesioginio suinteresuotumo netrutinitems asmenims suteikiama mažau procesinių teisių (bendrųjų teisių), kurios leidžia jiems pasirinkti priemones, reikalingas savo teisėms ir interesams įssaugoti ir apgint. Teismas nusprendė, kad teisė gauti informaciją apie vykdymo eigą ir dokumentų kopijas priskirama prie bendrųjų, visiems procese dalyvaujantiems asmenims suteikiamų teisių, todėl ir parežikėjas, dalyvaujantis vykdymo procese kaip suinteresuotas asmuo, siekdamas savo teisių ir teisėtų interesų gynimo, šia teise gali pasinaudoti.
- Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs antstolės atskirąjį skundą, 2020 m. birželio 2 d. nutartimi panaikino Alytaus apylinkės teismo 2020 m. balandžio 8 d. nutartį ir klausimą išsprendė iš esmės atmesdamas pareiškėjo 2019 m. lapkričio 13 d. skunda.
- Apeliacinės instancijos teismas nurodė, kad nors iš Inspekcijos nurodytų duomenų matyti, jog sprendimo dalis dėl gyvenamojo namo per teismo nustatytą terminą nebuvo įvykdyta, pareiškėjas neigijo teisės reikalauti, kad teismo sprendimas būtų priverstinai įvykdytas (CPK 47 straipsnio 2 dalis). Vien aplinkybė, jog pareiškėjas byloje dalyvavo kaip trečiasis asmuo, nėra pagrindas jį laikyti suinteresuotu asmeniu vykdymo procese. Pažymėtina, kad kiti asmenys, kurie nepripažįstami tiesiogai dalyvaujančiais vykdymo procese, savo teises gma, ginčo teiseisons tarkta pareikšdami ieškinį dėl civilinės teisės, o skupti antstolių veiksmų teism teismė pareijamu atveju pareiškėjo siekiamos guuti informacijos apie vykdomosios bylos Nr. 0114/19/01148 eigą ir attirikamų dokumentų pateikimas pareiškėjui nesukels jokių teisnių pasekmių, jo materialiųjų teistų ir pareigų apimtis liktų nepakitusi.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

- 9. Kasaciniu skundu pareiškėjas prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 2 d. nutartį ir palikti galioti Alytaus apylinės teismo 2020 m. balandžio 8 d. nutartį. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - Apeliacinės iristancijos teismas nepagristai laikė, kad tik asmuo, turintis teisę reikalauti priverstinai įvykdyti teismo sprendimą, gali būti laikomas suinteresuotu asmeniu vykdymo procese. Pagal CPK 633 straipsnio loginę struktūrą matyti, kad vykdymo procese dalyvauja ne tik šieškotojas ir skolininkas, bet ir suinteresuoti asmenys. CPK 633 straipsnio 2 dalies prasme suinteresuotu asmeniu vykdymo procese yra laikytinas tiek tas asmuo, kuriam vykdymo veiksmai sukelia ar gali sukelti naudingas teisines pasekmes (naujų teisių atsiradimą ar teisių pasikeitimą į gerają pusę), tiek tas asmuo, kuriam vykdymo veiksmai sukelia ar gali sukelti nenaudingas (teisių praradimą, pasikeitimą į blogają pusę) teisines pasekmes. Suinteresuoto asmens statusas atsiranda tik tuo atveju, kai toks asmuo neturi teisės pats reikalauti priverstinio teismo sprendimo įvykdymo. Šiuo atvejutokią priverstinio vykdymo pareikalavo teisę turinti šieškotoja Inspekcija. Tačiau tai, kad pareiškėjas, kaip trečiasis asmuo, neturi teisės reikalauti priverstinio sprendimo ir Nutartis vykdymo, jokiu būdu nereiškia, kad pareiškėjas neturi teisės reikalauti, kad jei jau sprendimo ir Nutartis vya priverstinia ivykdymių pareikalavo teisę turinti šieškotoja Inspekcija. Tačiau tai, kad pareiškėjas, kaip trečiasis asmuo, neturi teisės reikalauti, kad jei jau sprendimas ir Nutartis vya priverstinia ivykdymių pareikalavo teisę turinti šieškotoja Inspekcija. Tačiau tai, kad pareiškėjas, kaip trečiasis asmuo, neturi teisės reikalauti, kad pareiškėjas, kaip trečiasis asmuo, neturi teisės reikalauti, kad pareiškėjas, kaip trečiasis asmuo, neturi teisės reikalauti, kad pareiškėjas, kaip privastinio vykdymo procese.
 - CPK nėra atskirai reglamentuota, kokias teises turi suinteresuoti asmenys vykdymo procese, todėl turi būti taikoma analogija, tai reiškia, kad atsižvelgiant į CPK 633 straipsnio 2 dalį keičiasi trečiųjų asmenų, nepareiškiančių savarankiškų reikalavimų, procesinio statuso pavadinimas (jie priskiriami suinteresuotiems asmenims vykdymo procese), bet ne teisės, kurios įstatymo tretiesiems asmenims, nepareiškiantiems savarankiškų reikalavimų, įtvirtintos vykdymo procese, pavyzdžiui, <u>CPK 47 straipsnio 2</u> dalyje minima šalių (tačiau ne savarankiškų reikalavimų nepareiškusių trečiųjų asmenų) teisė sudaryti taikos sutartį gali būti įgyvendinama bet kurioje proceso stadijoje (<u>CPK 140 straipsnio 3</u> dalis), įskaitant ir vykdymo procesą. Todėl laikytina, kad suinteresuoti asmenys turi tas pačias teises kaip ir vykdomosios bylos šalys, išskyrus išimfinai tik vykdomosios bylos šalims procesa.
 - Apeliacinės instancijos teismas pažeidė pareiškėjo advokatės teisę gauti advokato paslaugoms teikti būtiną informaciją. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymo 44 straipsnio 1 punktu antstolė privalėjo pateikti advokatei prašomą informaciją, net jei pareiškėjas ir nebūtų traktuojamas kaip suinteresuotas asmuo vykdymo procese
- Atsiliepimu į pareiškėjo kasacinį skundą antstolė prašo jį atmesti. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais esminiais argumentais
 - 10.1. Pagal CPK 633 straipsnio 2 dalį suinteresuotais asmeninis vykdymo procese yra laikomi tik tie asmenys, kuriems vykdymo veiksmai sukelia arba gali sukelti teisinius padarinius. Vadinasi, siekdamas pagrįsti suinteresuotumą vykdymo procesu, pareiškėjas turi identifikuoti vykdymo veiksmą ir nurodyti tokio veiksmo poveikį jo teisėms ir pareigoms. Pareiškėjo kasaciniame skunde nėra nurodyti jokie konkretūs antstolės atlikti procesiniai vykdymo veiksmai, kurie pareiškėjui sukėlė ar gali sukelti materialinių teisinių pasekmių. Pareiškėjo noras dalyvauti vykdomojoje byloje yra grindžiamas ne antstolės vykdymo veiksmų poveikiu pareiškėjo

materialinėms pareigoms ar teisėms, o sprendimo galimo įvykdymo ar neįvykdymo poveikiu jo interesams, nors jis reikalauti priverstinai įvykdyti teismo sprendimo neturi teisės. Tai, kad pareiškėjas dalyvavo civilinės bylos nagrinėjime kaip trečiasis asmuo, nepatvirtina jo suinteresuotumo <u>CPK 633 straipsnio</u> 2 dalies prasme, todėl antstolė neturi pareigos suteikti informaciją apie vykdomosios bylos eigą. Pažymėtina, kad ginčijamame patvarkyme antstolė pagrįstai pareiškėjai nurodė, jog dėl informacijos apie 2018 m. vasario 21 d. nutarties vykdymą pareiškėjas turi teisę kreiptis tiesiogiai į šieškotoją Inspekciją.

- 10.2. Pareiškėjas neturi teisės įgyti procesinio subjektiškumo <u>CPK 633 straipsnio</u> 2 dalies prasme, nes nepagrindė, kad turi materialinį teisinį suinteresuotumą antstolės vykdymo veiksmais (<u>CPK 178 straipsnis</u>), todėl jei pareiškėjas nebus pripažintas suinteresuotu asmeniu vykdymo procese vykdomojoje byloje Nr. 0114/19/01148, jis asmeniškai arba per atstovę turės teisę susipažinti su visa vykdomosios bylos Nr. 0114/19/01148 medžiaga tik kai bus įvykdytas pateiktas vykdomasis raštas.
- 10.3. Advokatūros įstatymo 44 straipsnis nesuteikia išimtinės teisės gauti bylos, kurioje jis yra nėra atstovas ar gynėjas, dokumentų kopijas, išskyrus bylas, kurios nagrinėtinos uždarame teismo posėdyje. Todėl pareiškėjui atstovaujamti advokatė turės teisę susipažinti su vykdomąja byla tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir jos atstovaujamasis.
- 11. Atsiliepimu i pareiškėjo kasacini skundą Inspekcija prašo jį atmesti. Atsiliepimas į kasacini skundą grindžiamas šiais esminiais argumentais:
 - 11.1. Pareškėjas civilinėje byloje, dėl kurios procesinio sprendimo vykdymo dabar vyksta ginčas, jokių savo pažeistų teisių negynė. Inspekcija, inicijuodama priverstinį sprendimo vykdymą antstolės prašė priimti vykdymą jastrukcijoje <...> nustatytos formos aktą ir jį perduoti apylinkės teismui <...> su prašymu skirti skolininkams kit trijų simtų eurų baudą už kiekvieną uždelstą įvykdyti sprendimą dieną šieškolojo <...> nautati CPK 771 Estrajasnio 6 dabję matstatyta varka". Aktsivelgdami į sprendimo rezoliucinė dalį ir vykdomojo rašto turinį nei Inspekcija, nei antstolis neturi teisės reikalauti nugriauti namo, kaip pageidauja pareiškėjas. O vykdymo veiksmai negali sukelti pareiškėjui teisinių padarinių, nes įsiteisėjęs sprendimas yra vykdomas priverstinai ta apimtimi, kokia jis ir buvo priimtas.
 - 11.2. Teisę susipažinti su vykdomąja byla, ko iš esmės ir siekia pareiškėjas, turi tik vykdymo proceso šalys išieškotojai, skolininkai (CPK 639, 643 straipsniai). Įstatyme neįtvirtinta galimybė kitiems asmenims, manantiems, kad jų teisės pažeistos, susipažinti su vykdomąja byla. Tik tais atvejais, kai sprendimas yra įvykdytas, nedalyvavę byloje asmenys turi teisę susipažinti su vykdomąja byla (CPK 10 straipsnio 1 dalis).
- 12. Atsiliepimu į pareiškėjo kasacinį skundą suinteresuotas asmuo T. P. prašo jį atmesti. Atsiliepimas į kasacinį skundą grindžiamas šiais esminiais argumentais:
 - 12.1. Suinteresuoto asmens teisinį statusą vykdomajame procese apeliacinės instancijos teismas siejo su antstolio atliekamų veiksmų poveikio tokio asmens teisėms ir pareigoms buvimu. Siekiant pagristi suinteresuotumą vykdymo procesu, turi būti nustatytas antstolio atliekamų vykdymo veiksmų galimas poveikis asmens materialiosioms teisėms ir pareigoms, t. y. turi būti nustatytas besikreipiančio asmens suinteresuotumas bei jo teisės ar įstatymo saugomo intereso galimas pažeidimas. Pareiškėjas skunde nėra nurodęs jokio konkretaus antstolės atlikto procesinio vykdymo veiksmo, kuris pareiškėjui sukėlė ar gali sukelti materialinių teisinių pasekmių.
 - 12.2. Vien aplinkybė, kad pareiškėjas byloje dalyvavo kaip trečiasis asmuo, nėra pagrindas jį laikyti suinteresuotu asmeniu vykdymo procese. Pagal CPK 633 straipsnio 2 dalį suinteresuotu asmeniu vykdymo procese tasinis interesas, kriaip nei vykdymo proceso šalių interesai, yra siejamas ne su visu vykdymo procesu, o tik su atskirais vykdymo veiksmais. Pagal CPK 633 straipsnio 2 dalį suinteresuotu asmeniu dalyvavimo vykdomajame procese tesinis interesas, kriaip nei vykdymo proceso šalių interesai, yra siejamas ne su visu vykdymo procesu, o tik su atskirais vykdymo veiksmais, kuriais gali būti paveiktos ne tik šalių, bet ir suinteresuotų asmenų teisės ar pareigos, procesinis įstatymas suinteresuotų asmenų procese pozityvia ar negatyvia forma įtvirtina jas susiedamas su konkrečiais vykdymo veiksmais (CPK 591 straipsnio 2 dalis, 596 straipsnio 1 dalis, 602 straipsnio 1 dalis, 603 straipsnio 3 dalis, 707 straipsnio 1 dalies 9 punktas ir t. 1). Šiuo aspektu suinteresuoto asmens pagal CPK 633 straipsnio 2 daliį procesinių teisių apirntis negali būti nustatoma pagal analogiją taikant CPK 47 straipsnio 2 dalyje nustatytą trečiųjų asmenų, nepareiškančių savarankiškų teisių apirnti.
 - 12.3. Vykdančiam advokato veiklą advokatui nustatyta teisė susipažinti su civilinėmis bylomis, įskaitant ir vykdomąsias bylos dalis, nėra platesnė nei įtvirtinta <u>CPK 10 straipsnio</u> 1 dalyje, t. y. advokatas turi tokias pačias teises, kaip ir bet koks kitas asmuo. Todėl negali būti pripažinta advokato teisė susipažinti su vykdomąja byla, kurioje jo kliento materialiosios teisės ir pareigos nėra veikiamos antstolio atliekamų vykdymo veiksmų, nes tai reikštų, kad advokatas kaip atstovas įgyja daugiau teisių, nei jų turi atstovaujamasis.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:.

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl pareiškėjo suinteresuotumo vykdomojoje byloje

- 13. Teismo sprendimų vykdymas yra baigiamoji teisminio proceso stadija, kurios metu sprendimas įgyvendinamas, o išieškotojas ir skolininkas realiai patiria teisinius ir turtinius teismo sprendimo padarinius. Vykdymo procesą, jo eigą, galimus atlikti vykdymo proceso dalyvių veiksmus reglamentuoja CPK, Sprendimų vykdymo instrukcija ir kiti norminiai teisės aktai (CPK 1 straipsnio 1 dalis, 583 straipsnio 1 dalis).
- 14. Vykdymo procesas yra teismo sprendimų vykdymą užtikrinantis institutas. Teismo procesinio sprendimo priėmimas dažniausiai nereiškia civilinio proceso pabaigos tam, kad būtų realiai apgintos sprendimo nustatytos byloje dalyvaujančių asmenų teisės ir teisėti interesai, ji būtinai pykdyti. Byloje dalyvaujančių asmenų interesus labiausiai aitinika savanoriškas teismo sprendimo pykdymas, tačiau tuo atveju, kai įpareigota šalis savanoriškai teismo sprendimo priemas privestriai. Veiksmingas ir greitas teismo sprendimų priverstai sykdymas yra viena iš esminių teisingo, teisėto ir kokybiško teisingumo vykdymo prielaidų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. rugsėjo 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. c3K-3-240-1075/2020, 37 punktas).
- 15. Vykdymo proceso teisinis reguliavimas pirmiausia skirtas išieškotojo asmens, kurio naudai yra priimtas teismo sprendimas, teisių ir teisėtų interesų apsaugai. Kartu vykdymo procesas yra grindžiamas bendraisiais teisiniais teisiniais teisėtumo, interesų derinimo ir proporcingumo principais, kurie reiškia, kad antstolis, vykdydamas vykdomuosius dokumentus, privalo irntis visų teisėtų priemonių šieškotojo interesams tinkamai apginti, nepažeisdamas kitų vykdymo proceso dalyvių teisių bei teisėtų interesų (Antstolių įstatymo 3 straipsnio 1 dalis).
- 16. Atsižvelgiant į vykdymo proceso specifiką ir siekiant užikrinti visų asmenų interesų pusiausvyrą, vykdymo proceso taisyklės yra detaliai suregulinotos <u>CPK</u> ir jo normų taikymo tvarką nustatančioje Sprendimų vykdymo instrukcijoje ir kituose normininose teisės aktuose (<u>CPK</u> 583 straipsnio 1 dalis). Šios taisyklės yra viešosios teisės normomis įtvirtintos taisyklės (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. liepos 1 d. nutartis civilinėje byloje <u>Nr. e3K-3-202-1075/2020</u>, 31 punktas).
- 17. Nors vykdymo proceso šalimis laikomi išieškotojas ir skolininkas, tačiau vykdymo procese gali dalyvauti ir kiti suinteresuoti asmenys, kuriems vykdymo veiksmai sukelia arba gali sukelti teisines pasekmes (<u>CPK 633 straipsnis</u>). Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad suinteresuoti asmenys vykdymo procese nebūtinai turi sutapti su dalyvaujančiais byloje asmenimis, išvardytais <u>CPK</u> 37 straipsnyje: dalis tokių asmenų, dalyvavusių sprendžiant ginčą, vykdymo procese gali nebedalyvauti ir, priešingai, vykdymo procesas gali apinti daugiau asmenų, nei nagrinėjant bylą teisme (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. balandžio 26 d. nutartis civilinėje byloje <u>Nr. 3K-3-203/2011</u> ir joje nurodyta kasacinio teismo praktika).
- 18. Trečiujų asmenų, nepareiškiančių savarankiškų reikalavimų, teisinį statusą byloje, jų procesines teises ir pareigas bei įtraukimo į bylą procesines taisykles nustato atitinkamai CPK 37 ir 47 straipsniai.
- 19. Pagrindinis veiksnys, apibrėžiantis byloje dalyvaujantį asmenį, yra jo teisinis suinteresuotumas bylos baigtimi (<u>CPK 37 straipsnio</u> 1 dalis). Teismų praktikoje asmens suinteresuotumas yra aiškinamas kaip subjekto materialinis teisinis suinteresuotumas, t. y. asmuo turi turėti aiškiai identifikuotą suinteresuotumą apginti materialiosios teisės normų saugomą teisę ar interesą, kitaip tariant, asmuo turi turėti savarankišką teisinį interesą ir poreikį jį ginti (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. gruodžio 5 d. nutarties civilinėje byloje <u>Nr. e3K-3-370-248/2019</u> 43 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
- 20. Trečnjų asmenų, nepareiškiančių savarankiškų reikalavimų, materialiosioms teisėms ir pareigoms tarp bylos šalių nagrinėjama civilinė byla tiesioginės įtakos neturi. Vis dėlto CPK 37 ir 47 straipsniais įtvirtinta galimybė dalyvauti byloje ir tokiems asmeninius Tai grindžiama tuo, kad bylos baigits gali turėti netiesioginės, bet svarbios įtakos asmens teisinei padėčiai. Tai, kad bylos baigits turės tik netiesioginę įtaką trečiojo asmens teisinei padėčiai, lemia, kad trečiajam asmeniuli be savarankiškų reikalavimą. CPK nesutelkia teisės disponuoti ginčo dalyku. Tai trečiajam asmeniuli leidžia dalyvauti procese taip, kad šis pats galėtų užrikrinti savo teisės ir teisėtus interesus. Atsižvelgdamas į tai, kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad tam, jog asmuo galėtų įstoti į bylą kaji trečiasis asmuo, nepareiškiantis savarankiškų reikalavimą. Ditinas pakankamas (glaudus) nagrinėjamos bylos teisinis ryšys su trečiojo asmens materialiosiomis teisėmis ir pareigomis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m kovo 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. ašk-3-372-219/2019, 30 punktas ir jame nurodyta kasacinio teismo praktika).
- 21. Vis dėlto nors asmuo ir dalyvauja nagrinėjamoje byloje kaip trečiasis asmuo, tai savaime neteikia pagrindo daryti išvadą, kad toks asmuo visada turės interesą dėl vykdymo veiksmų ir kad jis bus laikomas suinteresuotu asmeniu vykdymo procese pagal CPK 633 straipsnį. Laikyti asmenį suinteresuotu asmeniu vykdymo procese come neteikia pagrindo daryti išvadą, kad toks asmuo visada turės interesą dėl vykdymo veiksmas isuinteresuotu asmeniu vykdymo procese pagal CPK 633 straipsnį. Laikyti asmenį suinteresautu sarteniu vykdymo veiksmas sukeliamas pasekmes; iš dalies tai priklauso ir nuo byloje spręstų reikalavimų jei teismo sprendimu nuspręsta dėl asmens teisių ar pareigų, tai ir tokio sprendimo vykdymas (atskiri vykdymo veiksmai) dažniausiai turės įtakos tokio asmens materialiosioms teisėms.
- 22. Sprendžiant, ar pareiškėjas turi teisę susipažinti su vykdomosios bylos medžiaga, turi būti įvertintas tokios jo siekiamos įgyvendinti teisės tikslas. Teisėjų kolegija pažymi, kad teisė susipažinti su vykdomosios bylos medžiaga užtikrina bylos medžiagos viešumo principo įgyvendinimą, kai byloje dalyvaujantys asmenys, suinteresuoti konkretaus rezultato pasiekimu, gali dalyvauti ne tik priimant sprendimą, bet ir jį vykdant.
- 23. Teišė suspažni su vykdomosios bylos medžiaga yra ir viena 8 šieškotojo bei skolininko teisią, kurie yra tiesiogiai vykdym rezultatu suinteresuoti vykdymo proceso dalyviai. Pažymėtina, kad šieškotojo teisės nurodytos CPK 639 straipsnyje, o skolininko 643 straipsnyje, kadangi suinteresuotas asmuo vykdymo proceso nustatomas kiekvieną kartą individualiai, įvertinus, kokią įtaką asmens teisėms ir pareigoms turės konkretaus vykdomojo dokumento vykdymas, gi teisią turinys bus siauresnis nei šieškotojo ir skolininko, nes jis vra daugiau vykdomojo proceso aktyvus stebėtojas nei realiai jame tam tikins veiksmus, pavyzdžiui, atsisakyti šieškojimo, galintis attlikti asmuo. Atsižvelgiant į suinteresuoto asmens statusą, konstatuotina, kad jis neturi teisės dalyvauti attlikti asmuo. Atsižvelgiant į suinteresuoto asmens statusą, konstatuotina, kad jis neturi teisės dalyvauti attlikti asmuo. Atsižvelgiant į suinteresuoto asmens statusą, konstatuotina, kad jis neturi teisės dalyvauti attlikti asmuo. Atsižvelgiant į suinteresuoto asmens statusą, konstatuotina, kad jis neturi teisės dalyvauti attlikti asmuo. Atsižvelgiant į suinteresuoto asmens statusą, konstatuotina, kad jis neturi teisės dalyvauti attlikti asmuo. Atsižvelgiant į suinteresuoto asmens tatis vietavymas ar nušalininus, giržyti urito priktusosomybę į jo įkainojimą, tačiau kitos teisės, kurias turi tiek šieškotojas, tiek skolininkas, tokios kaip teisė susipažinti su visa vykdomosios bylos medžiaga, gauti pažymas apie vykdymo eigą, apskusti antstolio veiksmus, turi būti suteiktos ir suinteresuotam asmenitii vykdymo procese.
- 24. Nors asmens teisė gauti informaciją ir ypač ja naudotis nėra absoliuti, tačiau pažymėtina, kad taip pat negali būti nepagristai ribojama asmens teisė gauti jam reikalingą informaciją, jeigu toks asmuo nurodo siekiamos gauti informacijos naudojimo tikslą, priežastis, kodėl jam tokios informacijos reikia, bei būdus, kaip ir kokiu būdu asmuo gautą informaciją tvarkys.
- 25. Pažymėtina, kad tinkamas asmens teisės gauti informaciją apie vykdymo eigą užtikrinimas yra svarbi asmens turtinių teisių įgyvendinimo prielaida, nes asmuo, laiku negavęs tikslios ir išsamios informacijos, negali priimti tinkamo sprendimo dėl savo teisių įgyvendinimo ar reikalavimų pateikimo.
- 26. Šios nutarties 21 punkte minėta, kad kai asmuo, dalyvavęs byloje kaip trečiasis asmuo, kreipiasi dėl informacijos apie vykdymo veiksmų atlikimą, kiekvienu konkrečiu atveju antstolis turi įvertinti tokio asmens suinteresuotumą vykdymo procesu.
- 27. Nagrinėjamoje byloje ginčas kilo dėl trečiojo asmens N. P., nepareiškusio savarankiškų reikalavimų civilinėje byloje dėl administracinių aktų pripažinimo negaliojančiais ir savavališkai pastatytų statinių nugriovimo, statuso vykdymo procese, t. y. ar pareiškėjas laikytinas suinteresuotu asmeniu vykdymo procese. Apeliacinės instancijos teismas, nuspręsdamas priešingai nei pirmosios instancijos teismas, nuspreadimo vykdymojoje byloje. Teisėjų kolegija tokią apeliacinės instancijos teismo švadą pripažista repatikat su pareiškėjo kasacinio skundo argumentais, kad vien tai, jog trečiasis asmuo neturi teisės reikalauti priverstinio sprendimo vykdymo, nereiška, kad jis nėra sunteresuotus, jog teismo procesinis sprendimos būtų jykdytas tinkamai.
- 28. Kaip nurodyta pirmiau, trečiajam asmeniui, nepareiškiančiam savarankiškų reikalavimų, bylos išsprendimas gali turėti įtakos jo teisėms arba pareigoms (CPK 47 straipsnis), o bylos išsprendimas neturėtų būti suprantamas siaurai, tik kaip teismo procesinio sprendim priemimas. Bylos išsprendimas yra siekto rezultato pasiekištia ir galiojančio teismo procesinio sprendimą kykdymą. Teisėjų kolegija sutinka, kad vienoje byloje esant pareikštiems keliems reikalavimams, konkretus trečiasia samto gali būti suinteresuotas ne visų pareikštų reikalavimų, dėl kurių buvo primtas teismo procesinio sprendimas, kykdymu, o tik dalimi jų. Todėl tiek antstolis, tiek ginčą dėl antstolio veiksmų sprendžiantis teismas, turi įvertinti individualias vykdomosios bylos aplinkybes, t. y. koks reikalavimas yra vykdomas ir ar jis turės įtakos trečiojo asmens teisės ir pareigoms.
- 29. Nagrinėjamu atveju nustatyta, kad pareiškėjas negali pabaigti įrengti privažiavimo prie savo žemės sklypo iki nebus įvykdyta teismo sprendimo dalis dėl skolininko gyvenamojo namo pertvarkymo. Taigi pareiškėjas, buvęs trečiuoju asmeniu nagrinėtoje byloje, šiuo atveju išlaiko suinteresuotumą dėl šio reikalavimo įvykdymo, nes tai nes tai turi įtakos jo turimoms teisėms (šiuo atveju nuosavybės) ir jų tinkamam įgyvendinimui.
- 30. Nagrinėjamoje byloje buvo nustatyta, kad pareiškėjo teisė tinkamai naudotis privažiavimu prie žemės sklypo priklauso nuo to, kada bus tinkamai įvykdytas teismo sprendimas. Pažymėtina, kad pareiškėjo nuosavybės teisės aprihojamos dar ir tuo, kad asmenys, įpareigoti pašalinti neteisėtos statybos padarinius, ant pareiškėjo projektuojamo pravažiavimo kelio supylė sankasą, išgrindė ją betoninėmis trinkelėmis, pastatė tvoras, jų gyvenamojo namo kolonos stovi už žemės sklypo ribų, t. y. projektuojamo pravažiavimo kelio vietoje, namas yra pastažiavimo kelias sklypo detaliajame plane nurodyto minimalaus atstumo iki sklypo ribys, prie kurios yra projektuojamas pravažiavimo kelias. Bitient dėl šių aplinkybių pradėtas įrenginėti pravažiavimo kelias į pareiškėjo ir gertinus žemės sklypus negali būti užbaigas, nes tam trukdo asmenų, pareigoti pašalinti neteisėtos statybos padarininks, namo konstrukcijos. Pareiškėjas taip pat nurodė, kad teismo nustatytas terminas namo projektui parengti ir pertvarkyti yra pasibaigęs, namas turėjo būti nugriautas, tačiau ši savavališka statyba nepašalinta, o tai pažeidžia ir pareiškėjo teisės.
- 31. Teisėjų kolegija pažymi, kad žemės sklype esančių statinių savininkai, kurie įpareigoti pašalinti neteisėtos statybos padarinius, įgyvendindami savo nuosavybės teises, neturi jokių privilegijų prieš kitus asmenis tiek dėl jų pačių nuosavybės, tiek dėl kitų asmenų nuosavybės įgyvendinimo. Dėl to pareiškėjas, siekdamas įgyvendinti teisę laisvai disponuoti savo nuosavybe, pagristai kreipėsi į antistolį prašydamas informacijos apie vykdomosios bylos eigą. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad pareiškėjas prašė antistolio pateikti konkrečią, o ne su visu vykdymo procesu susijusią informaciją.
- 32. Teisėjų kokegija, apibendrindama nurodytus argumentus, nusprendžia, kad apeliacinės instancijos teismas, nusprendęs, kad nagrinėjamu atveju pareiškėjas nelaikytinas suinteresuotu asmeniu vykdymo procese, šią išvadą padarė neįvertinęs priimto teismo sprendimo (kartu ir jo tinkamo įvykdymo) pasekmių pareiškėjo teisėms, todėl tokia teismo išvada pripažintina nepagrįsta. Apeliacinės instancijos teismo nutartis naikintina ir paliktina galioti pirmosios instancijos teismo nutartis, kuria tenkintas pareiškėjo skundas dėl antstolės veiksmų (<u>CPK 359 straipsnio</u> 1 dalies 3 punktas).
- 33. Kiti kasacinio skundo ir atsiliepimų į jį argumentai sprendžiant ginčą teisiškai nereikšmingi, todėl nenagrinėtini.

- 34. Kasaciniam teismui tenkinus pareiškėjo kasacinį skundą ir nusprendus panaikinti apeliacinės instancijos teismo nutartį, paliekant galioti pirmosios instancijos teismo nutartį, atitinkamai iš naujo perskirstytinas šalių apeliacinės instancijos teisme turėtų išlaidų atlyginimas (CPK 93 straipsnio 5 dalis). Be to, paskirstytinas ir tų bylinėjimosi išlaidų, kurios susidarė kasaciniame teisme, atlyginimas.
- 35. Pagal CPK 98 straipsnio 1 dalies nuostata, šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas.
- 36. Bylos duomenimis, apeliacinės instancijos teisme pareiškėjas pateikė teismui prašymą priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą ir prašė priteisti 300 Eur už atsiliepimo į antstolės atskirajį skundą parengimą. Šioms išlaidoms pagrįsti pareiškėjas pateikė 2020 m birželio 2 d. PVM sąskaitą faktūrą ir 2020 m birželio 2 d. sąskaitos apmokėjimo nurodymą (kasos pajamų orderi). Kasaciniame teisme pareiškėjas 2021 m. vasario 24 d. pateikė teismui prašymą priteisti bylinėjimosi išlaidų attypinimą ir prašo priteisti 500 Eur už kasacinio skundų parengimą. Šioms išlaidoms pagrįsti pareiškėjas pateikė 2021 m. vasario 18 d. PVM sąskaitą faktūrą ir 2021 m. vasario 24 d. pateikė teismui prašymą priteisti bylinėjimosi išlaidų attypinimą pateikti tinkamai, prašoma priteisti suma neuvisija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu patvirtintų Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalus dydžio (redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 20 d.) 7, 8.11, 8.12 punktuose nustatyto dydžio. Šių šlaidų attypinimas, atsižvelgiant į kasacinės bylos išnagrinėjimo rezultatą ir į tai, kad primama iš esmės palanki pareiškėjui teismo nutartis, pareiškėjui priteistimas iš antstolės (CPK 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis, 96 straipsnio 1 dalis).
- 37. Pagal Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. kovo 12 d. pažymą apie šlaidų, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu, kasacinis teismas patyrė 4,61 Eur tokių išlaidų. Tenkinus kasacinį skundą, pastarųjų išlaidų atyginimas turėtų būti priteistas valstybei iš bylą prakimėjusių šalių (CPK 79 straipsnis, 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis, 96 straipsnio 1 dalis), tačiau ši suma yra mažesnė nei minimali valstybei priteistira bylinėjimosi išlaidų suma (Lietuvos Respublikos teisingumo ministro ir Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. 1R-261/1K-355 "Dėl minimalios valstybei priteistinos bylinėjimosi išlaidų sumos nustatymo", redakcija, galiojanti nuo 2020 m. sausio 23 d.). Atsižvelgiant į tai, procesinių dokumentų įteikimo išlaidų dalies atlyginimas valstybės naudai nepriteistinas (CPK 96 straipsnio 6 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 362 straipsnio 1 dalies 3

nutaria:

Panaikinti Kauno apygardos teismo 2020 m. birželio 2 d. nutartį ir palikti galioti Alytaus apylinės teismo 2020 m. balandžio 8 d. nutartį.

Priteisti pareiškėjui N. P. (a. k. (duomenys neskelbtini) iš antstolės Sonatos Vaicekauskienės (a. k. (duomenys neskelbtini) 800 (aštuonis šimtus) Eur bylinėjimosi išlaidų apeliacinės instancijos ir kasaciniame teismuose atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjos Danguolė Bublienė

Alė Bukavinienė

Dalia Vasarienė